

LA LLUITA DE LES DONES A LA REPÚBLICA FEDERAL CONTRA LES NOVES TECNOLOGIES

¿Llibertat de la ciència?

A mitjans d'abril era patentat als Estats Units per primera vegada, gràcies a la tecnologia genètica, un nou animal. A la República Federal d'Alemanya encara no s'ha donat el cas, encara que el Parlament adopta un actitud de «laissez-faire». Mentrestant, les dones continuen portant-hi una resistència com ho demostra l'últim congrés celebrat a la ciutat de Bielefeld.

Josep Pont (Alemanya)

Bonn, començaments de 1986, el Bundestag —Parlament alemany— crea una comissió investigadora de caràcter assessor per portar a terme un estudi sobre les possibilitats i riscos de les noves tecnologies genètiques.

En el qüestionari sobre els riscos s'aprofundirà en l'estudi de l'aplicació d'aquestes tecnologies, les seves conseqüències ecològiques, les finalitats de la comercialització i la legitimitat ètica, entre altres aspectes.

Un any més tard apareix l'informe. Mentre els governs dels diferents *länder* discuteixen en reunions interminables sobre els pros i contres de les noves tecnologies reproductives, el Parlament manté un *laissez-faire* sobre el tema i el BMFT, Ministeri Federal d'investigació i tecnologia, fa costat obertament a diferents centres i universitats especialitzats.

En comparació amb l'estadi de desenvolupament i la rapidesa d'aquest, les aplicacions de la indústria genètica es

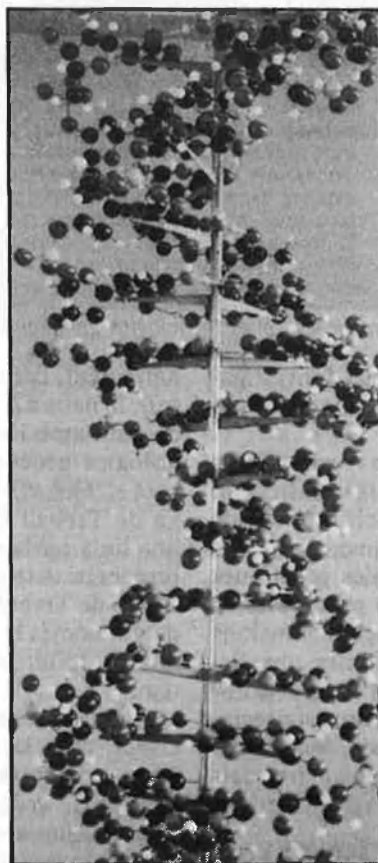
troben encara en els començaments.

Les mobilitzacions populars contra les noves tecnologies genètiques han aconseguit molt poc. L'únic resultat d'aquestes mobilitzacions ha sigut fins ara frenar, amb mitjans jurídics, la construcció del primer gran reactor biològic de la multinacional Hoechst a Hessen. El govern del *land* de Baden-

Württemberg, a canvi, ha autoritzat, en un procés tancat al públic, la producció de TPA —Tissue Plasminogene Activator—, medicament recomanat per a curar malalties greus del cor. Sobre els efectes secundaris, no se'n sap pràcticament res.

L'aplicació de les noves tecnologies genètiques en el camp agrícola és un tema que també interessa al Mercat Comú Europeu. Aquest organisme prepara ja des de fa temps projectes en la secció Irdac. La secció cinquena de l'Irdac, de biotecnologia, està formada per representants de multinacionals com l'Unilever, ICI, Henkel, Hoechst, a més de re-

presentants de la indústria nuclear com Degussa. Aquest grup de treball veu en l'aplicació de les tecnologies genètiques bones possibilitats per intensificar el rendiment del bestiar, i modificar les plantes perquè aquestes puguin produir primeres matèries. En aquest context es prepara ja des de fa un any l'aplicació d'hormones per elevar la producció de llet en les vaques. Segurament aquesta

Dalt, el DNA i a l'esquerra bacteris dels bolets florits, molt importants per a la biotecnologia.

comissió oblida que els països del Mercat Comú tenen en l'actualitat uns estocs de mantega de més d'un milió de tones i vuit-centes mil tones de llet en pols.

Per a portar a terme aquests projectes i fer-los rendibles és imprescindible una patent per a les noves plantes i bèsties manipulades genèticament. Un debat sobre aquest tema ha despertat en el Bundestag més controvèrsies que les esperades. Malgrat tot, l'informe de la comissió investigadora no ha tingut com a conseqüència aturar, i encara

ren seminaris i conferències sobre el tema, i s'acabà amb una resolució de les dones contra les noves tecnologies reproductives. En la resolució «Respecte a la vida», recorden, «no solament inclou les persones, sinó també els animals i les plantes». Molt semblant és la postura dels cercles de dones catòliques, ja que a més d'organitzar seminaris, han criticat també aquestes tecnologies.

La crítica dels Verds parteix principalment de l'argument que mai les persones, amb plena consciència dels fets,

reproductives'. La finalitat del congrés era portar a terme un treball de conscienciació i una àmplia protesta. En la resolució final, aprovada per les 2.000 dones assistents, moltes d'elles membres dels Verds, manifestaven: «Farem tot el possible per aturar i impedir aquest desenvolupament».

Les maneres d'aturar aquest desenvolupament abastaran des d'un boicot a les tècniques reproductives, considerades com una forma de seleccionar les persones entre 'sanes' o 'invàlides', i les dones entre 'valuoses' o 'capaces de tenir fills' i 'deficients' o impossibilitades de tenir-ne, ja que permeten un diagnòstic prenatal si el nou ser és vàlid o no, i la possibilitat de 'deixar mares' inseminades artificialment només per a parir. També s'exigirà la paralització de la investigació en aquest camp arran d'un ampli moviment informatiu i de protesta.

En aquest context, el grup de dones Rote Zora atempta amb explosius contra el centre de genètica de l'empresa Schering i contra el parc tecnològic de la Universitat de Heidelberg. Aquesta organització de dones explicà en un comunicat la interdependència econòmica i social amb el desenvolupament de la tecnologia genètica. Aquest grup veu que aquestes tecnologies estan destinades a la producció controlada d'aliments, a la investigació militar i, finalment, com a instrument de control social.

El moviment autònom de dones posa en qüestió la finalitat de les ciències naturals i el paper de la dona. Les dones de l'arxiu genètic, definides com autònomes, afirmen: «Volem desmitificar aquesta tecnologia», i afegeixen: «Amb el nostre treball volem dificultar l'acceptació social de les tecnologies genètiques i reproductives». Les dones autònomes troben absurd buscar camps d'aplicació a aquestes tecnologies a l'igual que un control per part de les institucions i multinacionals. La seva crítica va dirigida fonamentalment al mètode i l'actitud de les ciències naturals, les quals intenten partir les persones i la natura en parts cada vegada més petites, fins arribar als gens, per poder dominar-les.

A nivell internacional es fundà, el 1984, el Finnet —Xarxa feminista internacional sobre les noves tecnologies reproductives—, xarxa que més tard, el 1985, canviaria el nom pel de Finrage —Xarxa feminista internacional de la resistència contra les tecnologies genètiques i reproductives— com a plataforma internacional per a portar a cap la resistència.

Els Verds han criticat durament les noves tecnologies genètiques.

menys controlar, cap tipus d'investigació de la indústria privada ja desenvolupada.

Al Parlament, se li ha escapat de les mans el control d'aquesta indústria, ja que els avanços són molt més ràpids que la discussió parlamentària. Els avanços de les tecnologies genètiques i reproductores ja eren previsibles fa uns anys i les poques reglamentacions arriben massa tard. Només una llei prohibeix a la República Federal el lloguer de mares. A part d'aquesta reglamentació, tot fre a aquestes tecnologies és considerat pel Parlament, tret dels Verds, com un fre al progrés científic.

Crítiques contra les noves tecnologies genètiques i reproductives

Dins del moviment contra les noves tecnologies genètiques i reproductives, s'han donat diverses postures contradictòries entre posicions religioses, cercles sindicals, els Verds i el moviment autònom de dones.

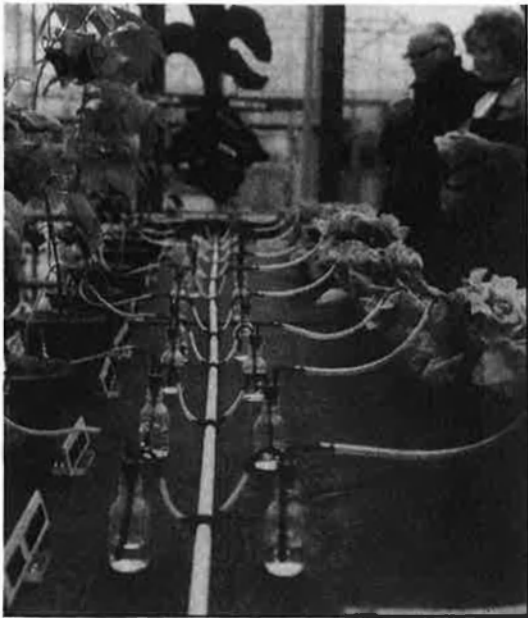
En el darrer *Kirchentag* —trobada de l'església protestant— s'organitza-

han pogut, com avui dia, atacar i destruir la natura d'una forma tan profunda com amb l'ajuda de les noves tecnologies genètiques. Els Verds, així com el 'Gen-ethische Netzwerk' —Xarxa de Treball Gen-ètica—, estan per una línia parlamentària que controli i prohibeixi determinats experiments. La Xarxa de Treball Gen-ètica té com a finalitat només la informació i s'absté de donar opinions polítiques sobre el tema.

Alguns sectors de dones socialdemòcrates, com la diputada Helga Korthaase, defensen unes postures semblants als Verds, amb l'afirmació: «La dona és una mercaderia, un recipient barat per gestar fills i no és valorada com a dona».

El moviment feminista

El moviment feminista i autònom de dones rebutja totalment les noves tecnologies genètiques i reproductives. Ja a començaments de 1985 tenia lloc a Bonn, per primera vegada a nivell nacional, el congrés 'Dones contra les noves tecnologies genètiques i tècniques

La ciència ha creat noves plantes.

¿Llibertat de la ciència?

¿Hem de respectar l'opinió dels polítics, i especialment dels científics que, en la seva curiositat per investigar, apelen a un «progrés a tot preu» sense veure les connexions i les conseqüències socials que això comporta, convertint aquesta ciència en un arma perillosa? ¿Fins a quin punt es pot dir que és neutral la ciència? ¿Fins a quin punt es venen les noves tecnologies genètiques com a progrés sense qüestionar si són realment progrés o un negoci?

Les noves tecnologies reproductives tenen un sentit a un altre nivell, no és el negoci simplement, sinó la perpetuació de determinades relacions socials entre homes i dones. Maria Mies, professora de Sociologia a Colònia i pròxima a les posicions dels Verds, afirma que aquestes tecnologies són sexistes, perquè metges i tècnics biològics determinen i poden fer del naixement del nen una producció industrial. I racistes, perquè les dones del tercer món són esterilitzades amb l'ajuda d'aquesta tècnica, mentre a Europa aquesta tècnica ajuda a produir nens. Queden, doncs, moltes preguntes per contestar.

En definitiva, potser tenen raó les dones quan afirmen: no som nosaltres les que necessitem aquesta tècnica, sinó que són aquesta tècnica i els tecnòcrates els que ens necessiten.

Les noves tecnologies genètiques

El desenvolupament de les tecnologies genètiques ha fet possible la manipulació de tot tipus de vida, des de les plantes fins a les persones, i la creació a voluntat de noves formes artificials de vida.

En l'actualitat, però, llevat d'alguns

casos, la tecnologia genètica encara no pot oferir cap producte en sèrie. Polítics i científics especulen amb aquesta tècnica, ja que animals i superplantes manipulades genèticament es podrien enviar a llocs amenaçats per la fam.

En el camp de l'agricultura l'ambició de la ciència es dirigeix a la cria de plantes totalment diferents, que s'adaptin a les necessitats proteíniques de les persones, i que siguin resistents als productes químics perjudicials i a temperatures extremes. No es qüestiona, però, si el precari equilibri ecològic existent, podrà aguantar grans extensions de terrenys amb plantes manipulades genèticament. En la ciència de l'alimentació està comprovat des de fa temps que l'infraalimentació mundial no es pot acabar simplement amb la superproducció de bestiar, ja que cada animal consumeix més energia que la que pot donar amb llet i carn. A pesar d'això, els científics genètics experimenten noves espècies de bestiar que reuniran els avantatges d'altres races d'animals. D'aquesta manera científics nord-americans canalitzaren el 1982 el gen que contenia l'hormona de creixement d'un ratolí a una rata i en convertiren un en rata gegant. Poc temps després es repetia el mateix experiment transmetent gens humans de creixement a porcs, amb el

Aquest test anomenat «genetic screening» es practica ja en algunes empreses dels Estats Units i de la Gran Bretanya com a condició per a ser admès.

Amb les bases de l'enginyeria genètica ja és possible, almenys en la teoria, la creació de sers humans idèntics per diversos mètodes, amb la finalitat de seleccionar la raça. També la implantació d'un embrió humà en l'úter d'una altra espècie, o a la inversa, la fusió de gàmetes humanes amb les d'una altra espècie pot portar a la producció d'homonoides —híbrids entre home i mona— que serien aplicats per als treballs durs. En aquest últim cas, encara que no està demostrat que es pugui fer, ja s'han fet proves i s'han patentat nous mamífers com l'ovellcabra, resultat del creuament entre una ovella i una cabra, o com recentment als Estats Units s'ha patentat per primera vegada un nou animal, un ratolí que es vendrà, amb grans beneficis econòmics, per a la investigació contra el càncer. En el registre de patents d'aquest país hi ha 21 sol·licituds més per aprovar.

Investigadors i representants de la política i l'economia tenen interès en l'ús d'aquesta ciència com a arma, especialment els militars. Teòricament avui dia ja és possible la construcció d'armes ètniques, armes que, a causa

Amb les bases de l'enginyeria genètica ja és possible seleccionar la raça.

resultat que els porcs, sí que produïren més carn, però amb l'inconvenient de patir una mala salut crònica, i estar extremadament poc disposats a la reproducció.

El ser humà posseeix de 50.000 a 80.000 gens, d'aquests uns 300 estan desxifrats en l'actualitat. El vigent estadi tecnològic és suficient per a portar a terme tests genètics i esbrinar si, per exemple, persones que treballen amb productes químics verinosos són especialment propensos a malalties.

de les diferències del nombre de gens, poden ser utilitzades contra grups de races determinades —està comprovat que les persones tenen un mínim de 12 gens que controlen la resistència contra el verí—. En aquest context també és possible, amb el desenvolupament de la immunologia, desenvolupar un nou virus i la seva corresponent vacuna, de forma que les tropes i població atacats, abans de la utilització d'aquest agent químic, puguin ser immunitzats als seus efectes. □